

Povodom izbora Tužioca za ratne zločine Republike Srbije:

Bez rasprave o budućnosti procesuiranja ratnih zločina

U ponedjeljak, 15. maja 2017. godine, Narodna skupština Republike Srbije [izabrala je](#) Snežanu Stanojković, bivšu zamenicu tužioca, za novu glavnu tužiteljku za ratne zločine Srbije. Ova pozicija je bila upražnjena od 1. januara 2016. godine. Organizacije za ljudska prava pozdravljaju izbor nove čelne osobe Tužilaštva za ratne zločine (TRZ), pre svega zbog važnosti kontinuiteta u domaćem procesuiranju ratnih zločina, koji je pretio da bude narušen jer se na novog glavnog tužioca čekalo gotovo godinu i po dana, ali i zbog konačnog početka implementacije mera predviđenih za povećanje efikasnosti ovog tužilaštva.

Na maratonskom skupštinskom zasedanju su se pred poslanicima našle ukupno [44 tačke dnevnog reda](#), o kojima se raspravljalo i glasalo u tri dana zasedanja. Poslanici na zasedanju nisu vodili argumentovanu raspravu o [dva kandidata](#) koja je Vlada Srbije predložila Parlamentu, a opozicioni poslanici su negodovali jer im prethodno nisu dostavljeni programi predloženih kandidata, čime su poslanici faktički bili onemogućeni da donesu utemeljenu odluku (program Snežane Stanojković je dostupan [ovde](#)). Izostanak opsežne parlamentarne rasprave o važnim pitanjima i odlukama koje se potom izglasavaju ukazuje na nezrelost demokratskih institucija u Srbiji, ali i na upornu nevoljnost političkih predstavnika da govore o obavezama vlasti Srbije u rasvetljavanju zločina iz prošlosti i kažnjavanju odgovornih iz njenih redova. Organizacije za ljudska prava smatraju da je propuštena prilika da se u Parlamentu analiziraju programi organizacije i unapređenja rada TRZ, u kojima je trebalo da budu predstavljena rešenja za hronične probleme u radu ovog tužilaštva, na koje su u prethodnim godinama ukazivali [Evropska komisija](#), [Evropski parlament](#), [Komesar Saveta Evrope za ljudska prava](#), Komiteti UN za [ljudska prava](#), [prisilne nestanke](#) i protiv [torture](#), [domaće](#) i [međunarodne organizacije](#), kao i Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije u poslednjem [izveštaju](#).

Posebno zabrinjava nacionalistički narativ koji se čak i u nastupima poslanika najveće vladajuće stranke mogao čuti tokom skupštinskog zasedanja, iz čega je lako iščitati ne samo manjak političke podrške specijalizovanim pravosudnim organima, već on predstavlja i svojevrsni pritisak ili čak „uputstvo” za postupanje novoj tužiteljki.

Pred novom tužiteljkom za ratne zločine stoje velika odgovornost i brojni izazovi, čiji je zajednički imenitelj – efikasnije procesuiranje ratnih zločina. U tom pogledu se od nje očekuje da nastoji da prevaziđe propušteno vreme, a zatim i da delotvorno primeni [Nacionalnu strategiju za procesuiranje ratnih zločina](#), usvoji tužilačku strategiju za istraživanje i gonjenje ratnih zločina, te da realizuje aktivnosti predviđene [Akcionim planom za Poglavlje 23](#).

Naredni period od šest godina, koliko će trajati mandat nove tužiteljke, ključan je za borbu protiv nekažnjivosti. Iako krivična dela iz njene nadležnosti ne zastarevaju, od ratova u bivšoj Jugoslaviji prošle su dve decenije, životni vek osumnjičenih odmiče, ali takođe i žrtava i svedoka, što će svaku istragu i krivično gonjenje sa protekom godina činiti sve težim.

Svoju opredeljenost u ovoj borbi nova tužiteljka će najbolje pokazati podizanjem prvih optužnica protiv visokorangiranih počinilaca, prvih optužnica za zločine protiv čovečnosti i genocid, povećanjem broja optužnica, kao i obuhvatanjem zločina sa velikim brojem žrtava (poput [zločina](#) u dolini Reka na Kosovu), ali i prvim optužnicama u „politički osetljivim” predmetima (npr. slučaj [Rudnica](#) i slučaj [Bytyqi](#)).

Astra

Beogradski centar za ljudska prava

Centar za evroatlantske studije

Centar za unapređivanje pravnih studija

Civil Rights Defenders Serbia

Fond za humanitarno pravo

Hartefakt

Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji

Inicijativa mladih za ljudska prava

Komitet pravnika za ljudska prava YUCOM

Mreža Odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS

Nezavisno društvo novinara Vojvodine

Nezavisno udruženje novinara Srbije

Praxis

Sandžački odbor za zaštitu ljudskih prava i sloboda

Žene u crnom